

ГОДИНА II.

БРОЈ 10.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ

ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АУТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ,
СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

Власник: СРПСКИ ПАТРИЈАРХ ГЕОРГИЈЕ. — Уредници: СЕРГИЈЕ ШАКРАК-НИНИЋ и САВА ПЕТРОВИЋ.

У НОВОМ САДУ 8. МАРТА 1892.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

ПРЕДЛОГ

за уредбу о умировљењу стално намештених чиновника код народно-црквених митрополитских и епархијских власти, професора српске православне богословије, српских православних гимназија у Срем. Карловцима и у Новом Саду, професора српских вероисповедних учитељских школа и учитеља и учитељица српских вероисповедних виших девојачких школа и о мировинском фонду за те чиновнике и особе учитељског звања.

(Свршетак.)

§. 21. На издржавање деце може претпостављена власт онога завода, у ком је удовичин муж служио, узети од удовице до половине њене мировине па дати деци, односно њиховом тотору, кад се осведочи, да мати своју децу пренебрегава.

§. 22. Удовица, која има права на мировину, може у месту исте добити једаред за свагда отпавнину у износу њене двогодишње мировине, али мора сведоџбом у јавној служби намештеног лечника потврдити, да је потпуно здрава.

Ово право имају једино удовице без деце, ако нису у другом стању; па против оне удовице, које имају малољетну неснабдевену децу,

могу у место мировине молити отпавнину, ако за то имају дозволу надлежне надтуторске власти. Мировина, која је једанпут откупљена, не може се више дозволити, па ни уз повратак примљене отпавнине.

Мировина оне удовице, која се онет уда, обуставља се додуше, али удовица има право или тражити за своју мировину у смислу горе речене установе отпавнину, или мировину си придржати за случај свога изновичнога обудовљења.

За избор између отпавнине или придржаја мировине дозвољава се удовици од дана њезине удадбе рачунајући једногодишњи рок, по измаку

којега не може се више узети отпавнина, него јој остаје придржана мировина за случај, да можда други пут обудови.

Удовица, која је избор једанпут учинила, не може од истога одустати.

Ако она удовица, која си је мировину придржала, остане и после свог другог супруга удовицом, добија своју мировину почињући од дана смрти свог другог супруга, ако прописани увети за исту још увек постоје.

§. 23. Ако удовица у оно доба, кад јој је муж умр'о, има најмање двоје деце испод узраста прописаног овом уредбом, добија за свако дете васпитну припомоћ.

§. 24. Васпитну припомоћ добија удовица за свако дете испод узраста означеног у §. 20. и у том случају, ако се треће дете при смрти мужевљевој још није родило, али за посмрче од дана, кад се родило.

§. 25. Удовице добијају у име васпитне припомоћи за свако дете, које има и док има право на васпитну припомоћ, годишње $\frac{1}{6}$ своје мировине, и та се месечно у напред исплаћује.

§. 26. Мировину и васпитну припомоћ деци почињу удовице уживати од првога дана следећег месеца после смрти мужа.

Мировину пак престају уживати :

- а.) са концем месеца, кад су се на ново удале,
- б.) са оним месецом, кад умру.

§. 27. После смрти удовице матере или удовца оца добија свако сироче у име васпитне припомоћи годишње $\frac{1}{3}$ материне мировине, али износ васпитне припомоћи свој деци не може бити већи од материне мировине.

Ако дакле више од троје деце имају право на васпитну припомоћ, онда се има материна мировина на сву децу подједнако разделити.

§. 28. Ово право губе деца, ако се неморално владају.

А деца, којих се отац оженио у стању мира, а после женидбе није више активно служио, немају никако права на васпитну припомоћ.

Напротив задржавају деца то право, ако им мати није живила с мужем при смрти мужевљевој, или ако им је мати изгубила своје право на мировину са своје кривице, или ако им се мати после очине смрти удала.

§. 29. Васпитна припомоћ деце не може се отпавнином заменити.

ГЛАВА III.

О мировинском фонду.

§. 30. Мировински фонд оснива се на овај начин :

а.) сваки чиновник, професор, учитељ и учитељица ће у првој својој години службе у месечним оброцима уложити у мировински фонд једну четвртину редовне плате, на толико исто улаже и на исти начин од сваке повишице своје плате; дачим је за остале године свога активног службовања обвезан у месечним оброцима уредно уплаћивати 2% своје редовне плате;

б.) у тај фонд улази и писарничка пристојба од хипотекарних зајмова, који се из народно-црквених фондова издају.

§. 31. Уложени новац не издаје се никоме ни у каквим приликама из мировинскога фонда натраг.

§. 32. Овим фондом руковаће главно управитељство српских народно-црквених фондова у Карловцима, и водиће засебан рачун о њему.

ГЛАВА IV.

Прелазна одређења.

§. 33. Да би овај мировински фонд одмах у живот ступити могао, унесен се у њега сва до сад прикупљена писарина (§. 30.) која постаје тиме његовим саставним делом.

Док овај мировински фонд не достигне ону висину, да буде у стању све доспеле мировине потпуно подмиривати, даваће му се годишња субвенција из народно-црквеног неприкосновеног и клирикалног школског фонда, која ће се према исказаној потреби у саборски прорачун уврштавати.

§. 34. Чиновницима, професорима, учитељима и учитељицама горе означених завода, које ова уредба, кад у живот ступи, у служби зетече, урачунавају се у године службе све године, које су у служби до тога дана провели.

§. 35. Чиновници и особе учитељског звања, које ова уредба, кад у живот ступи, у служби затече, имају одмах почети у мировински фонд у месечним оброцима уплаћивати једну четвртину својих у §. 6. назначених редовних берива, и морају ту четвртину потпуно уплатити у течају једне године дана. Истим начином имају у року од једне године такођер уплатити четвртину сваке повишице, која ће им се касније у име редовних берива дозволити.

Поврх тога обвезан је сваки чиновник и свака особа учитељског звања, да за све остале године свога активнога службовања, које следедују иза прве уплаћене четвртине, још по 2% својих редовних берива у месечним оброцима уплаћује у мировински фонд.

Уплаћивање прве четвртине може се уз дозволу саборског одбора место у једној обавити у три године, ал и тада је дотичник само прве године ослобођен од плаћања 2% износа од редовних берива, као што је ослобођен од пла-

ћања 2% износа сваке повишице редовних берива течајем прве године иза њене дозволе.

Ни један не може у уживање мировине ступити, док није горе споменути четвртину својих последњих редовних берива у мировински фонд уложио.

Из седнице саборског одбора, држане у Карловцима 21. децембра 1891. (2. јануара 1892.)

Георгије с. р.

ПАТРИЈАРХ.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

СВАКОМ — СВОЈЕ!

(Две три противницима — „Јединственог статута.“)

Нека наша јавна гласила окопише се против — „Јединственог статута“. Још пре по што га у руке добише, потргоше мач из корица, завитлаше њиме и повикаше: „Не ћемо да свештеник буде председник црквене општине!“

Но — станите мало људи! На кога ударате ви? На свештеника? На свештеника зар, који је крв од крви ваше, који је син народа свога? Стапите мало, разаберите се и чујте две три. Кад ви имате права да говорите, то чујте и нас; и ми ваљда не стојимо за вама — но пред вама!

Није вам право, што ће по „Јединственом статуту“ — свештеник бити председник црквеној општини? А зашто? Није ли црквена општина — цркве ради? Није ли у цркви свештеник — први? Јесте, први је, јер он је слуга — олтара божјег, а учитељ и отац народу своме. Па кад је ту тако, кад је у цркви тако, зар у црквеној општини, која је ту цркве ради, зар у њој да не буде то? Зар у црквеној општини да буде последњи свештеник ваш, онај, који је позван да вам буде путевођа и саветник? О људи божји, скините са себе копрену — себичности, пак ћете видети да — немате право!

Погледајте само по нашим општинама.

Не видите ли зар у мал' не свакој другој свађу, раздор, неслогу? Знате ли откуда је то? То је отуда, што сваки члан скупштине црквене осећа у себи снаге, да може бити — председником. Није зар тако? Прочитајте и проучите све ваше дописе, што их штампасте, и у којима се говори о црквеним стварима, па ћете видети. Видећете, да се свуда готово удара на — председника. Данас га изабраше једногласно, а сутра већ има странка, којој председник — не годи. И ево ти неслоге, ево раздора. А у таким приликама шта мислите, како иду ствари црквене општине? У таким општинама се не пева, ту се не иде — напред!

Но — погледајте будућу црквену општину. На челу јој председник — свештеник. Зар вам је ово неприродно? Не видите ли зар, да је свештеник постављен на оно место, које му припада? Не видите ли, да је и тиме свештенику углед подигнут, углед, који му је порушен тиме, што су пред она истакнути — синови, пред старијег брата истакнута — млађа браћа?

Не видите ли зар и не радујете ли се томе? Па зар и то не видите, да је свештенику „јединственим статутом“ повраћено — његово право, по велите, да је њиме ваше право окрњено, отето?

Чудновато, заиста чудновато! Ви хоћете можда да кажете, да је свештеник — слуга? Јесте, али слуга — божји, а учитељ, отац народу своме! Тако ето ми велимо.

Но ми рекосмо, да ћемо написати — две три. Па ето нека вам је и ово мало

за сада доста. „Ко има уши да чује, нека чује.“

Ми ето рекосмо овако, а сабор ће, надамо се, учинити — своје, те дати — сваком своје!

Један свештеник.

ПРОПОВЕД

у недељу сиропусну.

Мат. VI. 14—15.

утра, у име Божје, улазимо у часни пост ускршњи. На растанку са данима мрса и на прагу овога великог поста, св. наша црква пева важност и величину његову, а учи нас, како да га испостимо, како наоружани да „препливамо велику пучину“ његову и достигнумо достојно васкрсењу Господа и Спаса нашег Исуса Христа.

А ти си, народе мој, данас и дошао у храм Божји, да чујеш те песме слаткопојне и милу науку мајчину. Дошао си у дом Божји, да захвалиш Богу на досадањем животу, здрављу и храни својој, а љубави и доброты Божјој, и да му се од срца помолиш рад' заштите будуће.

Дошао си, да се заједнички опростиш са данима овога мрса, а измолиш помоћ Божју и прибереш снагу за часне дане великога поста. Јер та је помоћ, та је снага и потребна јако на „великој пучини поста.“ Великој, јер велика је цел' његова: „да се тело наше смири,“ „да одсеца са срца сваку злобу“, „да одбаци дела таме, а обуче нас у оружје светлости.“

Дâ, тело је човеково грешно, а срце бива жестоко, те помрачује ум и каља душу „стѣдними грѣхми“. И за то баш св. наша црква, брижна и њежна мајка своје деце, с' времена на време и одређује пост, да се тело смири, срце стисна, душа очисти, а ум засја под оружјем светлости: „у чврстој вери, у штиту молитве и шлему милостиње.“

За то нам ево и данас навешћује: „возсѣдъ благодаѣ твоѣ Господи, возсѣдъ про-

свѣщеніе дѣшихъ нашихъ“. Ради тога и овај је часни пост.

Али, пре него што ћемо се навести на „велику пучину“ тога поста, брижна мајка нам отвара св. Јеванђеље, учи нас и опомиње: „ако опраштате људима грехове њихове, опростиће и вама отац ваш небесни; ако ли не опраштате људима грехове њихове, ни отац ваш не ће опростити вама грехе ваше“ . . . .

А зашто нас св. црква наша испраћа у пост овом науком и опоменом Христовом? За то, јер ћемо у време овога поста приступати св. исповеди и св. причешћу, те и сами тражити и молити од Бога опронтај наших грехова. А да га добијемо од Бога, морамо га најпре дати један другоме. Јер говори Христос: „ако принесеш дар свој к' олтару, и онде се опоменеш, да брат твој има нешто на тебе, остави онде дар свој пред олтаром, и иди те се пре помири с братом својим, па онда дођи и принеси дар свој.“ „И кад стојите на молитви, праштајте ако што имате на кога: да и отац ваш, који је на небесима, опрости вама погрешке ваше.“

А има ли кога, коме Божјег опронтаја не треба? Нема, јер нема човека без греха. Ако ниси ближњем своме, згрешно си Богу. Ако не требаш опронтај ближњег, треба ти од Бога. А Божји опронтај не можеш примити, док ти не опростиш брату своме. А ако си и ти згрешно ближњем своме, зар можеш тражити, да ти он опрости, кад ти ниси опростио другоме?

Праштати морамо један другоме, да

WWW.UNILIB.RS
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

www.iam.org простоти и Отац наш небесни. Праштати морамо „седам пута седамдесет,“ као што је рекао Спаситељ апостолу Петру.

Јер ако не праштамо, заман ћемо постити. Блудићемо по „великој пучини поста,“ тражећи опроштај од Бога за грехове своје, ал' га наћи не ћемо, не ћемо добити.

За то, ето за то нам брижна мајка наша, св. црква, отвара данас Јеванђеље науке Христове о међусобном праштању.

А ти, народе мој, отвори срце своје тој науци, прими је, послушај је.

Ако праштате један другом, у љубави ћете пребивати. „Ако љубав имамо међу собом, Бог у нама стоји, и љубав је његова савршена у нама... Бог је љубав, и који стоји у љубави, у Богу стоји и Бог у њему стоји“... А где нема опроштаја братског, нема ни љубави. Јер „љубав све сноси, све трпи... милокрвна је.“

Ко не опрашта ближњем своме, тај га и не љуби. А Господ нас учи, да се љубимо; божанствени Апостол нам поручује: „остаје вера, нада, љубав ово троје; али је љубав највећа међу њима“. А најлежнија реч, најлешии цвет, најмилокрвнији загрљај братске љубави, то је: праштање. Ал' је она људима и најпотребнија крај „**телесних дела**, која су... непријатељства, свађе, пакости, ердње, пркоси, распре, саблазни... зависти и остала овакова“. Јер у љубави опраштаја рађа се „**род духовни**, радост, мир, тришење, доброта, милост, вера, кротост, уздржање“... А тај „род духовни“ потребан је свима нама, мила

браћо; потребан је целом народу мом; треба га, к'о живот сунце, цео народ српски... да се подигне са пранине и кала „телесних дела“ у „духовни род“.

*

Ево нас на прагу великог поста. А пост је „мач да одсеца са срца сваку злобу.“ И ми не ћемо пост препостити достојно и богоугодно, ако у срцу задржимо злобу ма коју. Не ћемо на „пучини“ његовој наћи жељеног опроштаја, ако нам срце раздирала буде злоба ма која.

Постићете, препостићете цео пост, али ако на опроштај грехова ваших дођете а нисте опростили и измирили се с' браћом својом, нечујно чућете глас Божји на св. тајни исповеди са крста Христовог, на св. тајни причешћа из путира најсветијег: идите од мене, недостојни сте мога опроштаја!

Па која ти корист онда, народе мој, од твога поста? Чуј ме и послушај ме!

Пости; пости јелом и делом. Утврђуј се у вери, снажи молитвом, јуначи милостињом, одсецај са срца сваку злобу, одбаци дела таме и обуци се у оружје светлости. У твојој ће срцу планути љубав, та ће љубав опростити сваком, а теби ће онда опростити Бог.

Јер зар не знаш да је Отац небесни опростио целом свету? Зар Христос није са крста опростио и онима, који су га на крст разапели?

Опростите и ви, опростиће се и вама!

1892.

Јован Јеремић,
парох бачиначки.

ЗНАМО ЛИ — КОЛИКО НАС ЈЕ?

(Наставак)

Је ли могуће, да поједине епархије заиста не знају: колико имају срп. прав. душа под својом влашћу и управом?

На то питање не ћемо одговарати, него ћемо ставити одмах ова друга питања: знају ли саме поједине црквене општине,

колико је српско-православних душа, које сачињавају црквено-општинску заједницу? Па онда: знају ли сви пароси и свештеници, колико имају срп. прав. душа у својим парохијама — знају ли пастири, колико им је стадо?

Ако се у некој епархији нађе ма само

и један парох-свештеник, који не зна тачно колико има стада под својом пастирском бригом и старањем — онда је одмах јасно, да ни епархијска власт не може тачно знати: колико је душа у целој епархији.

Најглавније је дакле питање у целој овој расправи: да ли зна тачно сваки парох-свештеник, колико има душа у својој парохији? На први поглед мислио би човек, е није могуће, да има и да може бити таквих пастира, који не знају, колико им је стадо, — није могуће да има свештеника: који не би знали колико имају верних душа, за које ће пред Богом одговарати. Али, ко познаје наш општи немар, нашу крајњу несвест и цело наше болесно стање у цркви и народу, тај се неће зачудити: кад му исповедимо најгрознију истину: да у нас заиста има не један, или два, већ много и много свештеника, који фактично не знају, колико имају душа у својој парохији.

И овим смо дошли на прави извор целоме злу о којему говоримо, а уједно смо нашли прави узрок, којим се тумачи цела та жалосна појава. Јер ако је истина то, да некоји пароси-свештеници не знају број свога духовнога стада у својим сопственим парохијама, онда се ни мало не ћемо чудити, што епарх. власти не знају број душа у епархији, што митрополијске власти не знају број душа у целој митрополији — и што у опште нико у нас не зна и не може да зна: колико нас је? Да је пак наша тврдња истинита, за то нам и опет јемчи наше из непосредног искуства поцрпано уверење и сигурно осведочење, у којему нас ни који обзир не пољуљати не могу, осим позитивних доказа: да не стоји оно, што рекосмо — а у томе остављамо отворено поље свима и свакоме, да нам противно докажу.

Да докажемо колико смо јаки у својој тврдњи, имамо ево смелости, да позовемо надлежне факторе, а поименце црквене општине и свештенике баш у седницима самих наших епархијских власти и органа епархијских управа — нека нам кажу тачно и поуздано: колико има срп. прав. душа у њиховим парохијама! Нека нам кажу најзнатније цркв. општине, или највећа места

наша н. пр. Нови Сад, Темишвар, Вршац, Сомбор, Панчево, Велика Кикинда, Земун, Карловци, Вел. Бечкерек, Арад, Суботица, Ст. Бечеј, Митровица, Будимпешта, Осек и т. д. колико имају срп. прав. душа у средини својој — али нека нам кажу сигурно и поуздано, па да немамо разлога сумњати у веродостојност њихових исказа!

Ако од свих тих наведених највећих наших места или градова, само из 3—4 места добијемо тачне и поуздане одговоре — ми ћемо за сада бити задовољни. Али ми поуздано знамо и тврдимо, да се бар у половини поменутих места фактично не зна број срп. прав. душа.

А колико је тек осталих наших места, колико мањих цркв. општина и парохија, из којих ни под коју цену не би могли добити тачна и поуздана одговора: колико је у њима срп. прав. душа? Да ли би нам могле дати тачна одговора о броју душа н. пр. бачке и банатске цркв. општине и парохије, у којима су верни расејани на селанима, удаљеним на неколико километара од места и цркве, којој припадају? Па онда, да ли су икад тачно пописане срп. православне душе у горњо-карловачкој и пакрачкој епархији, у којима није редак случај, да по 20—30 села и заселака сачињавају једну парохију и једну цркв. општину. Најпосле ко ће да понише срп. прав. душе у већим градовима, у којима се становништво вечито таласа и креће тамо амо, те се без велике муке баш и не може дознати тачан број становништва!

Но осим свега тога, има један унутрашњи битни узрок, са којег се у нас поред најбоље воље не може сазнати тачан број срп. прав. душа нити у митрополији, нити у појединим епархијама и цркв. општинама и епархијама. Тај узрок се састоји у томе: што се у многим нашим парохијама — поред свих наредаба надлежне епархијске власти — не води још ни данас тачан „домовни протокол“ или још боље „списак народа“ — а без таквог протокола или списка не може бити ни говора о тачним подацима народнога кретања. Тачан „домовни протокол“ или „списак народа“, то је кључ, којим се решава питање о броју нашега народа не само у

WWW.UNILIBS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

појединим парохијама, већ и у епархијама и у целој митрополији. Свештенику или пароху, који нема домовнога протокола, никада не можемо веровати да зна: колико има душа у својој парохији. Јер без парохијског домовнога протокола није ни могуће знати број душа у парохији. А од куда би се и могло то дознати? Из матрикуларних записника крштених (рођених), венчаних и умрлих заиста се не може дознати, јер у те записнике бележе се случајевни крштења (рођења), венчања и смрти, а о сеобама појединих лица из парохије на другу страну или у парохију с других страна, нема и не може бити у тим записницима ни спомена, па по томе из матр. записника и не може се никако сазнати тачан број душа у некој парохији.

Јасно је дакле: ако се у некој парохији не води тачан домовни протокол или списак народа, онда се ту не може знати, колики је број срп. прав. душа у парохији. Да се пак у многим и многим нашим парохијама не воде ти преко потребни домовни протоколи — то нам је мање више свима познато, а најбоље знају то саме епархијске власти, које још и данас (са половним или никаквим успехом) непрестано наређују тачно вођење тих домовних протокола. По најумеренијем нашем рачуну, основаном на искуству, које стекосмо у 3—4 наше епархије, ми бисмо смели рећи: да има још и данас у карловачкој митрополији једна добра половина парохија, у којима се не води тачан домовни протокол или списак народа, а биће најмање 200 парохија, у којима нема баш никаквог домовног протокола или списка народа. Нама је из искуства познато, да се и у некојим варошким парохијама, и то баш у онима, где су седишта епархијских власти и окр. протопрезвитера — не воде никакви домовни протоколи.

Кад пак све то знамо и на ум узмемо, онда се сама собом разлаже и објашњује наша тврдња: да нити смо икада знали, нити и данас знамо, нити ћемо при (досадашњим околностима) и у будуће моћи знати — колико нас је у целој карловачкој митрополији, а колико у појединим епархијама.

Кад рекосмо, да никад нисмо знали колико нас је било, можда ће се паћи доста лаковерних читалаца, који ће упрети прстом на кр. рескрипт од 1868. године, те нас упозорити, да су у њему изложени тачни подаци о броју нашега народа у свима парохијама и епархијама карловачке митрополије — у време од пре 20 и неколико година, те по томе да бар за прошлост не бисмо смели рећи, е нисмо знали, колико нас је.

Међу тим не треба много да говоримо и да доказујемо: да и сами ти званични подаци, који су у кр. рескрипту изложени и који служе за основ самој рескриптуалној уредби, нису ни близу тако сигурни и поуздани, да им се у тачност и веродостојност не би могло посумњати. Они исти разлози и узроци, са којих се данас не може да зна, колико нас је у појединим парохијама, епархијама и у целој митрополији — без сумње су постојали и у оно време, када се је кр. рескрипт градио. Као што данас нема у многим нашим парохијама домовних протокола, тако их исто није било ни приликом прибирања званичних података, који су у рескрипту изложени. Па кад данас смемо из пуног уверења тврдити: да без тачних домовних протокола у свима парохијама нема и не може бити говора о тачној црквено-народној нам статистици — тим истим правом и разлогом смемо тврдити, да и рескриптуални подаци о броју народа — у оскудици тачних домовних протокола — баш и у само оно време нису били тачни ни поуздани. То исто можемо казати и за „изборни ред“ нашег цркв. нар. сабора, у коме су такођер изложени подаци о броју нашега народа — по које и опет, са наведених разлога не можемо узети ни за прошлост као тачне и поуздане податке — јер и ти су подаци прибирани на несигурном основу, као што се и данас на таковом основу прибирају.

Ми смо у оните тога тврдога уверења: да докле год се у свима парохијама целе карловачке митрополије не уведе тачно вођење домовнога протокола или списка народа, по једној и истој системи — и док се над вођењем истих домовних протокола не уведе тачна и строга контрола — дотле ми

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

никада не ћемо знати: колики је број душа у целој митрополији и у појединим епархијама и парохјама.

Јер оно што се до сад у нас дешавало око прибирања статистичних података о броју и кретању народа — могло нам је послужити за повод, или да се грохотом насмејемо, или још боље: да се сити наплачемо. Ми бисмо могли навести тушта класичних примера којима се доказује, да се у нас статистични податци о броју народа прибирају, не из домовних протокола, већ онако на сумце — из трбуха! Могли бисмо поменути неке парохје у којима, по матр. записницима, у једној години више душа умре, но што се роди, на ипак, ма да се ни 5 душа није у општину доселило — дотични свештеник исказује, да се у парохји број душа са 200 умножио — или обратно. Могли бисмо саопштити такве

статистичне податке из некојих парохја — да не би ни најбудаластији човек могао веровати у тачност и веродостојност тих званичних података, које дотични свештеници у пуној збиљи, под парохјским печатом издају као тачне и веродостојне статистичне податке. Но све то ми остављамо на страну с тога, јер нам је тешко да износимо на видик толи горостасну срамоту нашу — а и с тога, јер се надамо: да то у најближој* будућности не може и не сме тако остати, него ће се без сумње на боље окренути. Но пре но што би изнели план и начин како би се бар у будуће увело и одомаћило у нас тачно прибирање статистичних података — треба најпре да изречемо праведан суд о томе: ко је крив, да све до сада нити смо знали, нити смо и могли знати, колико нас је. Но о томе у будућем завршном чланку.

(Свршиће се.)

ДОПУНЕ К ЧЛАНКУ:

„ПРЕИМУЋСТВА СВЕШТЕНИЧКОГ СТАЛЕЖА У ОПШТЕ.“⁶⁶

1. броју овога листа од ове године изашао је чланак с горњим насловом, у коме су наведена преимућства свештеничког staleжа, и то не у опште, као што је у наслову речено, већ поглавито свештеника у Угарској, и тек у неколико и свештеника у Троједници или Хрватској.*)

Као свештеник из Троједнице или Хрватске, где свештеници уживају нека права, што их уживају и свештеници у Угарској, а нека опет не уживају, и обратно, ради смо у овом чланчићу навести преимућства или управо права, што их наши свештеници уживају у њој, а нека од њих и у Угарској, која нису наведена у поменутом чланку.

*) Под изразом „у опште“ писац чланка је подразумевао преимућства свештеничког staleжа у опште т. ј. без разлике вероисповести. Ми смо уваженом г. писцу ових „допуна“ веома благодарни, што је изнео специјална преимућства срп. прав. свештеника у Карловачкој митрополији, а нарочито, што је изнео општа преимућства свештеничког staleжа у Троједници, те тако својим допунама учинио, да се сад зна за преимућства свештеничког staleжа како у Угарској тако и у Троједници. Уреди.

I. Наређење XXX. зак. чл. угарског сабора од 1879. год. важи и за наше свештенство у Хрватској.

II. Наређење §. 33. XXII. зак. чл. угарског сабора од 1886. год. не важи у опште за свештенство у Хрватској, пошто у њој нема вирилских општинских заступника.

У сеоским општинама бившег провинцијала (цивилној Хрватској), на основу §. §. 8. lit. c) и 29. XVI. зак. чл. хрватског сабора од 1870. свештеници имају право бирати општински одбор, а могу за одборнике изабрани бити, ако поседују бар 20 кат. јутара земље (ма и парохјске сесије).

А у сеоским општинама бивше војене Крајине, на основу §. 5. реда за општине од 8. јуна 1871. год., свештеници имају право бирати општинско заступство, и могу за заступнике изабрани бити, без обзира, да л' поседују што или не.

У градовима пак целе Хрватске, на основу §. §. 22. 2) lit. a) и 25. закона

Хрватског сабора од 28. јануара 1881., свештеници имају право бирати градско заступство, без обзира на плаћање пореза, и могу за заступнике изабрани бити, но по §. 38. 3) истог закона, не морају се примити избора.

III. У место §. 26. XXI. зак. чл. угарског сабора од 1886. год., важи за Хрватску §. 9. закона хрватског сабора од 5. фебруара 1886., по коме се при састављању листина најјачих порезовника, и свештеницима рачуна порез двоструко, а по §. 13. и свештеници су бирачи а могу изабрани бити за чланове жупанијске скуштине, без обзира на плаћање пореза, ако већ нису по §. 9. као најјачи порезовници скуштинари.

IV. У место §. 9. XXX. зак. чл. угарског сабора од 1874. год., важи за Хрватску закон хрватског сабора од 15. јула 1881. и 29. августа 1888. год., и по §. §. 5. lit. d) и 6. lit. b), имају и свештеници право бирати народне посланике за земаљски сабор и у градовима, где се непосредно бирају посланици, и у изборним котарима, где се посредно бирају, и то без обзира на плаћање пореза, и могу за заступнике изабрани бити.

V. У место §. 9. XXVIII. зак. чл. угарског сабора од 1876. важи за Хрватску закон хрватског сабора од 31. октобра 1888., и по §. 175. и свештеници су чланови општинског школског одбора у јавним пучким школама, а где их од једне вероисповести има више, именује духовна власт једнога од њих за члана.

VI. XIV. зак. чл. угарског сабора од 1876. год. и §. 13. V. зак. чл. угарског сабора од 1878. год., не важи за свештенство у Хрватској.

VII. У место §. 1. XXXI. зак. чл. угарског сабора од 1876. год. (биће да је исти зак. чл. замењен и за Угарску другим зак. чланком од 1876. год.), важи за Хрватску §. 4. закона хрватског сабора од 13. јануара 1883. год., по коме се свештеницима у име приватног дуга, од плате и осталих парохијских берива, може заплени само сувишак преко 800 фор., а по §. 5. истог закона, умировљеним свештеницима сувишак преко 500 фор.

VIII. На основу §. 138. XXII. зак. чл. угарског сабора од 1886. год. свештеници како у Угарској, тако и у Хрватској, не плаћају на парохијску сесију општински прирез, но само државни порез.

IX. По §. 11. закона хрватског сабора од 30. априла 1880., и у Хрватској, као и у Угарској, свештеници стичу пастуном своје службе за сталне парохе завичајно право у дотичној општини.

X. По §. 195. општег грађанског законика, свештеници у Хрватској не морају се примити, ако не ће, за старатеље (туторе) малолетне деце, а по §. 281. и. з. за скрбнике (кураторе) пунолетнима.

XI. Свештеници у бившој војеној Крајини, осим свештеника у градовима, имају право, да сваке године могу о свом трошку насећи из имовних шума (где их има) 40 кубичних метера дрва за гориво.

Ово су преимућства или права, што их свештеници имају по државним и земаљским законима.

А по одредбама и уредбама наших црквено-народних сабора, наше свештенство како у Угарској, тако и у Хрватској има ова права:

XII. По §. 14. П. Б. рескрипта од 10. августа 1868. год. свештеници су по самом своме званију чланови месне црквене скуштине, а по §. 34. П. В. и. р. пароси су и чланови месног црквеног одбора.

XIII. По §. 125. школске уредбе од 6. априла 1871. год., свештеник је члан месног школског одбора вероисповедне школе, а где их је више, црквена скуштина бира од њих једнога за члана.

XIV. По §. §. 7. 20. и 39. изборног реда за наш црквено-народни сабор од 29. маја 1871., сви наши свештеници имају право бирати свештеничког и световног посланика у дотичном изборном месту, односно изборном срезу.

XV. §. 25. XL. зак. чл. угарског сабора од 1868. год. измењен је VI. зак. чланком угарског сабора од 1889. год., у коме се говори „О обранбеној сили“.

По §. 31. и. з. уживају свештеници и њихови кандидати у Угарској и Хрватској следеће погодности: (Ми ћемо исти §. навести по званичном хрватском издању, а

уз непознатије називе ставићемо и немачко тумачење) „Кандидати и питомци духовничкога сталина законом припознатих црква и вјероисповијестих имаду се, ако су већ у вријеме ставље (Stellung) у такову одношају, те буду уновачени (assentirt), на молбу своју придијелити у докнадну причуву (Ersatzreserve). Такови су у сврху, да узмогну наставити своје богословне науке, у вријеме мира и рата ослобођени од сваке дјелатне службе (Präsenzdienst), од војничке наобразбе (militärischen Ausbildung), од раздобних оружних вјежбах (periodischen Waffenübungen) и од контролних смотрах (Control-Versammlungen).

Иста погодност подијељује се:

а) оним, који су у вријеме својега уврштења (Einreihung) (1. октобра) или своје богословне науке већ започели, или су примљени у новицијат којег духовнога реда;

б) оним, који богословне науке започињу, или настављају после испуњења дјелатне службе (vollstrecktem Präsenzdienste), те се као слушатељи богословја напоменути под тачком а) желе посветити духовничкомү сталишу.

Пошто буду заређени за свећенике, односно намјештени за духовнике или духовне помоћнике, премјешћују се из сталина докнадне причуве у очевидност (Evidenz) исте.

(Наставиће се.)

О ЕПАРХИЈСКИМ ПРОПОВЕДНИЦИМА.

(Одговара Јован Јеремић, парох.)

(Наставак.)

Аколико пута ће у свако место доспети и како дуго тамо делати, не зависи од саме установе, него од броја епарх. проповедника. Према средствима се и циљ постигава. Одрицати потребу епарх. проповедника, ради малог броја епарх. проповедника, не значи доказати излишност те установе, него само потребу већег броја проповедника, а тиме индиректно признати и саму потребу установе.

Или зар би било оправдано одбацити саму установу, ради малог броја епарх. проповедника? Зар све рескирати, све занемарити, све напустити за то, што не би у први мах, а узмимо и дуго па и никад, све могли постићи? То опет ми не умемо другачије разјаснити, него погрешним разумевањем.

Шта би се рекло за човека, који не би хтео спасавати ништа, кад му кућа гори, јер не може снасти све?

Ad 2.) Јесте, ал' брат Богољуб је у слутњи, да „мал' те се неће ствари повратити у оно стање, у коме су биле и до епарх. проповедника“. А откуда та слутња? Отуда, што би „епарх. проповедник боравио у неком месту вршећи проповедничку и пастирску дужност само донекле и привремено, и то више — могло би се рећи — „промене“, него „користи“ ради.“

„Могло би се рећи“, и брат Богољуб рече. А ми бисмо му могли одшалити ову незграпну шалу, но зашто, кад јој је смер и сувише очигледан и најиван. Она ће сама да учини код озбиљних мислилаца онај ефект, којем се брат Богољуб није, у својој брзини, надао. Али морамо приметити, да је брат Богољуб далеко од схваћања и озбиљног појимања мисије и задатка епарх. проповедника, далеко од објективног и стварног разумевања и расправљања предмета, о којем се латио да пише, кад овако ил најивно ил малициозно „може“, не само да рекне, него и да напише такву једну тенденциозну бесмислицу, којом установи епарх. проповедника импутује и подмеће неку глумачку, забавну, целиванску циљ. Кад он циљ установе, која се предлаже Србима, и која већ постоји остварена у својим организацијама, ради постизавања религиозно-наравствених циљи, код других јачих од нас народа, види у „промени и забави“, „варијацији и делектацији“, а не у оном „нечем другом“ (као што он каже), онда бих ја најбоље учинио, да сам причекао озбиљнијег мислиоца, стварнијег критичара предложеној установи, који би бар с дужним достојанством и потребним осећањем о њој мислио, осећао и писао. Но ми му опраштамо ову непромишљену екскурзију вица, ради саме ствари.

Већ слутња његова „мал' те се неће ствари

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

повратити“ у првобитно стање, доказује, да је епарх. проповедник те „ствари“ кренуо на боље и донекле и привременим вршењем проповедничке и пастирске дужности у извесном месту. Ту је, дакле, већ неки успех. Па зар у томе успеху брат Богољуб не може ништа више да уочи и види, него само „могућу могућност“ да се ствари поврате у оно стање, у коме су биле и до епарх. проповедника?

Тај успех и лежи у мисији и задатку епарх. проповедника: да потисне индиферентизам и пробуди интерес за религиозно-верски и наравствени живот; да сузбије корупцију и разбуди тежњу и љубав к добру; или да прикупи стадо пастиру, да га приљуби цркви, да га сврати са зла пута и заблуда. И зар онда није обрађена њива месном свештенику за даљи рад и сејање? Зар није постављен у положај, да може даље успехе постижавати? Зар то није онда „корист“? А ако се „ствари поврате“ — ко ће томе бити узрок и кривац? Не установа епарх. проповедника. Не треба се пренемагати. Узрок ће бити и кривац — месни свештеник. А може ли се тај узрок отклонити? Може. Али не одбацавањем епарх. проповедника, него кривца.

Епарх. проповедници не могу увек бити у једном месту, јер кад би били увек и трајно, онда би они били свештеници тих места, а кад би то били, ванштину не би требало епарх. проповедника.

Ad 3.) Али брат Богољуб пита: „Је ли извесно да семе неће падати крај пута? Је ли несумњиво хоће ли слушаоци имати ухо да чују? Ко јемчи и ко јемчити може, да паства неће избегавати цркву и прилику, да чује реч и епарх. проповедника“?

Па да тиме класично не доказује излишност епарх. проповедника! Овде би баш прилично одговор: „ко се боји врабаца, нек не сеје проју.“

Кад бисмо могли аподиктички одговорити повољно на ова питања, онда не само што би потреба установе епарх. проповедника била доказана, не само што би било излишно даље о тој потреби писати, него би онда сваки правослазни Србин учинио злочин према цркви и народу, кад не би за ту установу вотирао и највећу новчану жртву, коју бисмо ми онострано правослазни Срби могли смоћи. Јер то би онда био позитиван, зајемчен успех мисије епарх. проповедника, који би резултовао потпуно постигну-

том цели те установе. А знате ли ви брат Богољубе, шта то значи?

Ми се не дрзимо такав одговор дати, али смемо с' уверењем у снагу и моћ узвишене мисије епарх. проповедника и средстава те мисије с' једне, а савесног и озбиљног вршења задатка им с' друге стране већ сад изрећи основану наду и поставити оправдану претпоставку, да ће семе епарх. проповедника наћи и погодну земљу, а речју и радом доћи не само до ушцију верних, него и до срца продрети. И док год верујемо у снагу и моћ живе речи, док год признајемо проповедничку дужност „првом, најглавнијом и најпречом“ дужношћу а пастирско деловање неопходним у животу и напретку цркве, и док год верујемо, да би епарх. проповедници своју дужност вршили, дотле ћемо увек веровати и у успех и у „корист“ вршења те дужности.

Одбацити и порицати корист установе епарх. проповедника за то, јер није извесно, јер није несумњиво и јер се не може јемчити (још се требао само и рок одредити!) хоће ли и кад ће и где ће и колики успех епарх. проповедника постићи се — не значи ништа друго, него тражити длаку у јајету.

Или да кажемо: значи болесника, који би леичнику, на изјаву му, да не може јемчити за резултат лечења! одговорио: онда је излишно и ваше лечење. Или, кад би когод из запаљене куће довикнуо својим избавиоцима: ако ми не јемчите, да ћете ме избавити, и не покушавајте, може и вама капут изгорети! Или ратара, који неби засејао њиву, јер му не би могао нико јемчити да ће и жњети плод, каквом се он нада, какав би желео, и т. д.

„Који оре треба у надању да оре; и који врше у надању да ће добити од онога што врше“. (I. Корин. XX. 10.)

Ad 4.) и 5.) Брат Богољуб Мирковић тврди, да би епарх. проповедници уништавали проповеднички углед парохијског свештенства, убијали му вољу на проповед, да би били поруга и увреда за тачног и савесног свештеника, да би проповед после епарх. проповедника била „отужна, досадна и несносна.“

Надаље пита: „Шта морају мислити верни — или зар неће ништа мислити?“

Кад би епарх. проповедник дошао у које место и парохију, па говорио н. пр. „Људи! Мене је послао Епископ и консисторија, да вам покажем, како умем проповедати, како умем испо-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ведати, како умем поучавати и саветовати, е вама се понашати и опходити, и да вам кажем да тако и никако не уме ваш свештеник, који је невежа, неспособан, лен“ и т. п. — онда би признали, да би епарх. проповедник штетно у-

гледу месног свештеника, онда би знали, шта би верни мислили, јер они заиста умеју мислити, и о своме свештенику, али и о томе проповеднику.

(Наставиће се)

СПИСАК

срп. прав. парохија и срп. прав. народа у протопресвитерату сомборском крајем 1891. год.

Број парохија	ИМЕ ПАРОХИЈЕ	Број свештеника	Број душа			Број брачних парова	Број срп. прав. домова	Број школске деце	Број школа	Примедба
			мушких	женских	свега					
1	Сомбор . . .	6	5315	5235	10550	2463	1597	2375	13	По рескриптуалном попису било је у сомборском протопресвитерату свега . . . . . 36656 душа
2	Суботица . . .	2	1299	1278	2577	533	460	225	3	
3	Баја	1	195	177	372	65	90	30	1	
4	Шандор	1	388	371	759	165	137	139	1	
5	Парабуће . . .	1	230	240	470	103	77	89	1	
6	Брестовац . . .	1	470	483	953	202	164	89	1	
7	Ст. Стапар . . .	3	2876	2738	5614	1242	726	533	5	
8	Рац-Милитић .	1	50	53	103	22	14	18	1	
9	Ст. Сивац . . .	2	1910	1877	3787	845	587	342	3	
10	Риђица	1	226	225	451	85	82	74	1	
11	Станишић . . .	1	377	300	677	179	103	63	1	По попису од 1870. године било је . . . 32902 душа
12	Пачир	1	713	716	1429	324	256	128	1	
13	Бајша	1	188	205	393	91	67	56	1	По томе дакле, ако је веровати тим пописима, намножило се српско прав. становништво у 1891. години са 192 душе.
14	Кула	1	1132	1201	2333	524	346	211	2	
15	Лалић	1	672	621	1293	301	208	186	2	
16	Параге	1	695	671	1366	307	220	178	2	
17	Дероње	1	1391	1153	2544	324	231	93	1	
18	Вођан	—	145	136	281	58	83	38	1	
	Свега	26	18272	17680	35952	6833	5448	4867	41	

III.

ЛИСТАК.

БЕЛЕШКЕ.

— (Епархијска скупштина пакрачке дијецезе.) Како нам јављају, расписала је пакрачка епархијска управа изборе заступника за скупштину епархије пакрачке, која ће се састати 14. (26.) априла о. г.

— (Одликовања.) Његова Светост преузв. г. Патријарх српски Георгије Бранковић, као управитељ епарх. бачке, изволео је одликовати црвеним појасом: Николу Момировића, пароха оброчког и Панту Поповића, пароха петровоселског, — а Александар Николић, парох сенђански, протопресвитерски намесник ст.

бечејски, члан епарх. консисторије бачке и члан патроната срп. вел. гимназије новосадске — биће од Његове Светости произведен за протопресвитера.

III.

— (Извештај о фебруарским седницама епарх. управе бачке.) I. Дана 24. фебруара о. г. држана је у Новоме Саду редовна месечна седница административног одбора епархије бачке. председава Његова Светост г. Патријарх српски Георгије. Присутни: Мирон Ђорђевић, игуман ковиљки, Милан Ђирић, окр. прота новосадски, Др. Илија Вучетић, Др. Стеван Малешевић, Стеван Јефтић, Др. Михаило Полит и Сергије Шакрак-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Шинић, као извештач и бележник. — Од важнијих предмета, који су у овој седници расправљани или решени, помињемо ове: 1. Пошто је смрћу Димитрија Поповића место епарх. ексактора остало упражњено, а пријавила се 3 компетента на то место — и дотле, док се ексакторска плата не системизује и док се по томе ексакторско место стално не попуни — изабран је за привр. епарх. ексактора Ђорђе Бељански, умировљени кр. порезник у Нов. Саду са платом од 400 фор. годишњих — из репартиције, односно из епархијског фонда. — 2. Станишићка цркв. општина извештава се, да је добила на оправку своје св. цркве 100 фор. држ. припомоћи. — 3. Новосадека срп. прав. цркв. општина извештава се, да је Саборски Одбор другостепеном одлуком својом уништио избор Божићара Поповића пароха новосадеког за подпредседника цркв. општине новосадеке. — 4. По што је Саборски Одбор уништио избор цркв. скуштине у Стапару, спровешће се нова реорганизација цркв. општ. управе, под руководством Младена Јовановића, пароха сивачког и члана адм. одбора. — 5. Препоручене су вис. кр. уг. Министарству за држ. припомоћ цркв. општине: јегарска, парабућска, пиронска, кисачка, гложанско-чепска, доњо-ковиљска — и футошка због нужне оправке своје капеле. — 6. Узети су на знање извештаји окр. прото-пресвитера сомборског и жабаљског: да су сви свештеници за 1891. држ. порез и еквивалент на парохијске сесије потпуно исплатили. — 7. Узет је на знање извештај управе манастира Ковиља, да сувишак манастирских прихода до сад није могла уносити у „клирикални“ и манастирски фонд с тога, што је за потоњих година на улењавање цркве и подизање економије утрошено преко 20.000 фор. — 8. Узет је с одобрењем на знање избор Владе Гргуревог за књиговођу и избор Ђуре Маширевића за благајника цркв. општине сомборске. — 9. Позваће се цркв. општина сомборска, да истави и потпише обвезницу сврху дуговина саборских трошкова и верозак. приноса. — 10. Истој цркв. општини сомборској није дозвољено, да може код својих заклада обављати постотак са 6% на 5%. — 11. Пожурује се дотично изасланство, да поднесе извештај о спроведеном извиђају у Сомбору. — 12. На молбу управе „учитељског конвикта“ у Новом Саду, дозвољава се, да се о Уекреу пронесу по црквама у 3 пута тасеви у корист конвикта. — 13. Одобрен је избор ¹/₃ цркв. скуп-

штинара у Новом Саду. — 14. Пошто је цела досадашња цркв. општ. управа у Мартоношу резигнирала и на управи оставку поднела — спровешће се тамо нова организација цркв. општине управе под руководством Дра Стевана Малешевића, члана ЕАОдбора. — 15. Одобрено је Ковиљ-Св. Иванској цркв. општини, да своје пароху и председнику изда 100 фор. почасне награде, за труд и ревност, што је цркв. општини од стране полит. општине 62 ланца земље на уживање прибавио. — 16. Примљени су извештаји у погледу отплате или исплате саборских трошкова и верозаконског приноса од стране подручних цркв. општина — као и неки извештаји у погледу уплате приноса у епарх. фонд, који је до сад на 1800 фор. порастао. — 17. Узети су на знање записници и извештаји о раду цркв. скуштине у некојим подручним цркв. општинама. — 18. Молској цркв. општини дозвољено је, да може набавити за св. цркву: литије, Христов гроб и „небо.“ — 19. Обнова цркв. општ. управе у Д. Св. Ивану није одобрена. — 20. Узет је на знање извештај окр. проте новосадеког Милана Ђирића о спроведеном разрешењу цркв. општине пиронске и о именовању прив. управног цркв. школ. одбора. — 21. Сви предрачуни и рачуни, који су на ревизију приспели, издани су рачуном ревизору на преглед и извештај. — Свега је у овој седници решено 76 предмета.

— II. Други дан т. ј. 25. фебруара држана је седница епарх. консисторије бачке. Председава Његова Светост г. Патријарх српски Георгије. Присутни: Милан Ђирић, окр. прота новосадеки, Павле Балта, парох новосадеки, Васа Поповић, парох мошорински, Милош Јездимировић, умировљ. кр. судуја у Нов. Саду, Др. Илија Вучетић, адвокат новосадеки, Др. Михаило Полит, коне. фискал и Сергије Шакрак-Нинић као извештач и бележник. — 1. У почетку седнице положио је свечану заклетву на знање консе. председника, нови члан Васа Поповић, парох мошорински. — 2. Држ. припомоћ добили су: Никола Радуловић, администратор пиронски 60 фор. и Милош Пилић, администратор шандорски 80. фр. — а препоручиће се вис. Министарству ради подељења држ. припомоћи свештеници: Павле пл. Михајловић из Нов. Сада и свештеници у: Јегри, Гложану, Кисачу, Парабућу, Риђици, Обровцу, Ст. Врбасу — и све свештеничке удовице, које су ради исте припомоћи своје молбенице поднеле. — 3. Станишићска цркв. општина решена

је, да не мора у будуће плаћати додатак свешт. плати, јер јој је други свештеник у другом месту ухлебљен. — 4. На основу министарског отписа издаће се свештенству наредба, да у недељне дане држи јавна предавања и поуке занатлијама и обртницима — како би установа недељног одмора цели својој одговарала. — 5. Узето је на знање начелно решење Саборског одбора: да један свештеник ни у ком случају не може уживати две припомоћи из јерарх. фонда. — 6. Узет је на знање извештај преосв. Епископа темишварског г. Никанора, да је сврш. богослова Тимотија Димитријевића за ђакона и пресвитера рукоположио — услед чега се исти нови свештеник приставља за личног помоћника у Суботици. — 7. Примљен је „списак свештенства“ и „опис парохија“ у протопресвитерату жабаљском и сомборском — а од жабаљског окр. протопресвитера примљен је још и: „списак сврш. клирика“ и извештај о религиозно-моралној настави у комуналним школама — те ће се позвати и остали протопресвитери, да такве периодичне статистичке исказе — сада већ по ново издатом образцу — зготове и епарх. власти поднесу. — 8. Узет је на повољно и радосно знање извештај цркв. општине у Ади, да ће тамошњи становник Петар Дудварски на ађанском срп. прав. гробљу о свом трошку саградити лану и угледну капелу, украсити је споља и изнутра, снабдети је са свима потребним утварима — и осим тога још завештати 1000 фор. као фонд на одржање исте капеле, који фонд намерава побожни ктитор доцније знаменито увећати. — Консензорија је с радошћу одобрила приказани јој грађевни план за исту капелу — а одобрила је и приказано основно шемо. — 9. Цркв. општини ст. футошкој за сад није одобрено, да тамошњу парохију I. разреда спусти у IV. разред — за то, јер молбу своју није довољно разложила. — 10. За мартоношког пароха П. П. посредоваће консензорија да добије сталну мировину, и да му се парох. есеија за живота на уживање уступи, — а лични му капелан М. Ј. остаје и даље у том својству. — 11. Извештај о смрти пароха дероњског Тодора Поповића узет је на знање. На парохију ће се стечај расписати, а до сталног попуњења администрираће парохију јеромонах бођански Василијан Чварковић. — 12. Решена су три спора око издавања цркв. столова. — Осим тога решено је преко 30 предмета, који се од-

носе на бракоразводне парнице. — Свега је у овој седници расправљено и решено 79 предмета.

С. Ш. Н.

— (Седница епарх. школског одбора бачкога.)
Дана 25. фебруара о. г. састала се дисциплинарна комисија епарх. школског одбора бачкога да у парницама, које су дозреле за решење, поднесе своје предлоге. Том приликом расправљено је пет парница а у свима, које још теку, позурела су изјасњења и истраге. У седници епарх. школског одбора бачкога држаној 26. фебр. о. г. под председништвом Његове Светости патријарха Георгија, решени су сви предмети, који су до тога дана одбору поднесени. Међу предметима, који су од опште важности, помињемо: да је решено на предлог епархијског школ. референта, да се упуте цркв. општине Мохолска и Петровоселска, да подигну још по једну школу и да на њих приставе учитељице. Исти школеки референт је известио, да је лично уверио се, како је на Фелдварској новој женској школи штетно по здравље, што ће се са унакрених прозора школске дворане светлост укривавати и што ће са отворених ходника бити у новоме здању јаке промаје — те ће се умолити жунаничка власт да нареди поглаварству општине Фелдварске, да тим незгодама доскочи. — Изаслан је епарх. школ. референт у општине Дероњску, Пивничку, и Товаришевачку, да их приволи: да до идуће школске године подигну још по једну школу. Пирошка општина одазвала се налогу епарх. школ. одбора, те ће подићи још једну и то женску школу. За Товаришевачку женску школу овлашћен је школ. референт да пристави привремену учитељицу. Исто ће тако требати привр. учитељица и у Турији, јер је учитељ Чедомиљ Вошњаковић умр'о. — Школскоме Савету поднеће се до краја марта извештај о стању свију школа епархије бачке. У Мартоношкој општини је одређена за привр. учитељицу Ана Поповићева до краја ове школске године а после да се распише пов стечај. Исто су тако одређене за привремене учитељице на сомборским салашима Марија и Катарина Топалова. Обојелој учитељици Старо-Паланачкој одобрена је за заменицу Марија Јовановићева; за Јована Борјановића учитеља у Ади изискаће се у Школ. Савета декрет. — У овој седници реферисано је и пет дисциплинарих парница, на које су донесене и пресуде. — Да би се послови одборски брже обављали, решено је, да се из сваке

седнице одреде чланови, који ће 15 дана након седнице записник аутентиковати. — Изискаће се од Школ. Савета формулар за школске фасије, па ће се за све школе, које су под управом овога одбора, сачинити нове фасије.

ЧИТУЉА.

— († Јован Суботић) парох у Карловчићу, у архидијезези, сахрањен је 10. фебруара о. г. уз велико учешће местног и околног народа. Као парох служио је покојник 40 година у Карловчићу. Био је ревностан свештеник, и уз то добар економ, нарочито у пчеларској струци, због чега је на малој парохији својој дошао до лена иметка. Син покојников Љубомир такођер је свештеник. Опело је извршио прота земунски г. Јефта Вукадиновић са 12 свештеника, и опростио се са покојником у надгробној беседи. Вечан му спомен!

— († Петар Булић) парох у Борову, у архидијезези, преставио се 17. фебруара о. г. после дужег боловања у својој 56-ој години. Покојник био је ревностан свештеник. Својим заузимањем оправно је цркву боровску, као што су мало где цркве оправљене. Набавио је и многе лепих црквених утвари за своју цркву. Оставио је за собом удовицу и четворо неудољене деце. Нека му је вечна успомена!

ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА.*

— Г. Ј. Ж. професору у К. — Ваш чланак „Пчела, мед и восак у библији“ саопштићемо у листу, чим довршимо започете чланке. Лена Вам хвала на честом пријатељском сећању. Ви нам више чините — него многи и многи свештеници, којих би се ствар више тицала, а и могли би да пораве — па неће.

— Г. С. Ст. свештенику у А. — Сад није сувремено да Вашу проповед штампамо. Нек нам Бог да здравља — добро ће бити и до године. Усердан поздрав Вама — и тамо нама!

— Г. М. Ј. у М. — Жао нам је што Ваш „Одговор“ није могао до сад на ред да дође — али свакако ћемо га што скорије донети у листу. А Ви не чекајте то — већ ако сте поле душевно расположени, пишите, те шаљите и што друго. Од Вас само добро очекујемо. Поздрав!

— Г. Св. Т. у Е. — Вана проповед је лена и поучна за прост народ, али није са потребном нажињом израђена. Кад бисмо је хтели у лист пустити, морали бисмо је сасвим прерадити. Лепим мислима треба и леп облик и укусна одећа!

* Наши уреднички и други званични послови тако нас преплавише, да не доспевамо пошт. г. г. сарадницима посебна писма писати. За то отворисмо ову рубрику — за кратке поруке и одговоре. По потреби ова ће рубрика стална остати — али то још не значи, да г. г. сарадницима не ћемо и у будуће опширнија приватна писма писати.

Уредништво.

— Г. С. П. Ј. у С. — Хвала ти, брате, на лепом прилогу. „Срп. Сион“ радо ће доносити такве ствари — па ће скорим донети у ступцима својим и твој рад, око кога си се са похвалном ревношћу и са лепим успехом промучио. Не ћеш се ваљда ердити, ако у првој половини чланка што додамо, а из друге половине нешто изоставимо? Поздрав — теби и твојима!

— Најревностијем нашем сараднику и најбољем пријатељу у Б. — Као што видите — све Ваше пролази као алва. Ви Вашом обилном и ваљаном сарадњом хоћете да застидите не само оне у К., од којих још ни гласка, већ хоћете да надмашите и само уредништво. Евала Вам, што својим вреним радовима подижете углед овоме листу. Ви сте најбоље схватили, да се подизањем угледа „Срп. Сиона“ — управо подиже углед срп. прав. свештенста! — Очекујемо оно што обећасте. Здравло!

О Г Л А С И.

СТЕЧАЈ.

14, 1—3

На упражњено место системизованог помоћника у Војки са платом V. разреда, овим се стечај отвара.

Који желе место то получити, имају своје ваљано устројене молбенице, ако су из стране епархије путем своје надлежне консисторије, иначе путем надлежног им протопресвитера до конца марта о. г. овамо поднети.

Из седнице консисторијалне у Карловци 17. (29.) јануара 1892. држане.

Архидијезезална консисторија.

Е. 89.

Г. 39. ex 892.

ЕДИКТ.

11, 3—3

Услед бракоразводне тужбе Радислава Стојановића прв. учитеља у Денти, позива се његова супруга Јелисавета рођ. Тошковић из Белобрешке, која га је пре 10 година злобно оставила и у свет одтумарила, да се у року од шест месеци овоме духовноме суду пријави и место свог пребивања означи, јер у противном случају поступиће се и без њеног суделовања по прописима закона.

Из седнице епарх. Конзисторије у Вршцу 27. јануара (8. фебруара) 1892. држане.

Е. 79.

Г. 35. ex 1892.

ЕДИКТ.

10, 3—3

Ђока Гава из Јасенове, подигао је код овог духовног суда против своје супруге Катарине рођ. Станисављевић из Јасенове, која га је пре 23 година оставила и у свет одтумарила, бракоразводну тужбу. Речена Катарина овим се позива, да се има у року од три месеца овоме суду пријавити и место свог пребивања означити, јер ће се у противном случају и без ње по прописима закона поступити.

Из седнице епарх. Конзисторије у Вршцу 27. јануара (8. фебруара) 1892. држане.

СТЕЧАЈ.

16, 1—2

Смрћу Чедомиља Бошњакчића постало је у овој општини једно учитељско место упражњено, које се до 31. августа т. г. попунити жели.

На исто могу компетовати оспособљени и учители и учитељице.

Плата је изабраноме месечно 28 фор. 33 н. и слободан стан.

Рок стечају је 14 дана од првог увршења.

Молбенице се управљају црквеној општини.

Из седнице школског одбора у Турији 25. фебруара 1892. г. држане.

Школски одбор.

Бр. 136
Е.

СТЕЧАЈ.

12, 3—3

На основу највише одлуке од 4. јуна 1869. овијем се расписује стечај на мјесто професора за опћи увод у богословље, догматичко богословље, морално богословље, и катихетику у православном богословском заводу у Задру.

С овијем мјестом скопчана је годишња плата од 1000 фор. и 250 фор. у име додатка службовања, и послје свако пет година службе 200 фор. повишице, а послје тридесет година службе мировина у износу достигнуте плате.

Који желе добити ово мјесто, имају да докажу, да су, послје положеног испита зрелости у једној великој гимназији, свршили богословске науке у једном потпуно уређеном православном богословском заводу, да су аустријски поданици и да су непрекорног моралног и политичког владања.

Молитељи имају се подврћи писменом стечајном испиту и усменом пробном предавању. Од полагања стечајног испита ослобађају се само они, који су своје научне способности засвједочили као учители или списатељи по богословским наукама.

Молбенице, поткрјепљене нужним исправама, имају дотични, путем претпостављених им власти, поднијети православном Епископу далматинском у Задру до 29. марта о. г.

У Задру, 15. фебруара 1892.

Управа православног богословског завода.

„Српски Сион“

излази сваке недеље на великом табаку.

Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожича у Београду.

Поједини бројеви стају 10 новчића.

ЗА Г. Г. СВЕШТЕНИКЕ

препоручујем врло финих и добрих

ШЕШИРА И ЂЕЛЕНУША

са разним најсолиднијим ценама, брзом и тачном послугом. Поруке са стране такођер обављам и шаљем с платом у натов (Nachnahme). Молећи за многобројну посету

С поштовањем

Петар Маркуш, шеширџија

пређе А. Јекић и Маркуш

у кући госп. Николића бр. 16. на главној пијаци

13, 2—3

У НОВОМ САДУ.

ЗЕЈТИН

луштички изврстан, природно укусан и слadak, које му особине само земљиште даје, те због чега одавно ужива одличност и предност према другом зејтину. Ја га набављам непосредно из најчистијих кућа, које га приређују — избирајући маслине — по мом напутку, тако, да је у свему потпуно чист, што није од мале вредности за сваку отменију српску кућу, која чистоћу воли.

Разашилем га поштом у блеханим сасудима (шкесама) по 5 кила уз поузеће по 3 ф. 30 н. најфинији. — Находи се код мене и маслина сваке врсте.

Никола Михајловић,

15, 1—1

Castelnovo di Cattaro, Dalmatien.

Пошљите ми од вашег извршеног зејтина по ново 5 кила. Са прво послатим, којег смо потрошили, били смо потпуно задовољни.

Д. П. Ранисављевић, Панчево.

Зејтин далматински, који добиемо пре осам дана од г. Николе Михајловића из Херцеговог, препоручујемо свакоме као извршено добар, а на име српским трговцима, свештеницима и црквеним таторима.

Петар Матић, Панта Јовановић, Ђорђе Ивковић, Karl Ziemietzky, Ђура Стојковић, Андрија Гергуров, Сава Романовић, Петар Дамјановић, Ђока Давидовац, Војин Јовановић, Стеван Ђурчић, Ernst Szlezak, Х. Стајић, Митрофан Милутиновић, Хаџи Г. Плавшић, А. Георгијевић.

Претплата и огласе

шаљу се издавачкој српској књижари и штампарији Браће М Поповића на главној пијаци, а рукописи уредништву „Срп. Сиона“ у Нови Сад. За огласе и објаве плаћа се по 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч.

Рукописи се не враћају.